

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.

Felolós szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELIOLÓ SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 68.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewitz-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Tudomásul.

Csanádvármegye törvényhatósági bizottságának függetlenségi és 48-as érzelmi tagjai a holnapi (keddi) főispáni beiktatáson — installáción — nem jelennek meg. Makó város függetlenségi és 48-as érzelmi polgárai teljesen távol tartják magukat minden ünnepségtől a volt bihari főszolgabíró ide bevonulásánál és installálásánál még csak szemlézőként sem akarnak ott lenni. Az urak csak hadd örvendezzenek egymásnak, egyenek hozzá és ilyenek nagyokat: Makó város és Csanádvármegye népének nem ünnepe, hanem gyásza a — holnapi nap!

Tegnap és holnap.

Makó, okt. 6.

Öröm volt tegnap, gyásznappal — holnap Makó városában.

A nép ünnepelt a tegnapi napon, holnap az urak ünnepelnek.

Azoknak volt tegnap az ünnepe, akik szívvel-lélekkel s minden tettükkel a független, demokratikus Magyarországot fíradoznak, holnap azok dárídoznak, akiknek a magyar nemzet önállósága s függetlensége pénzre váltható fel s akik minden demokratikus fejlődésünknek ellenségei.

A dolgozó, küzködő sok millió népért volt a tegnapi ünnep, a holnapi ünnep a nép bőrére megy.

Tegnap a magyar nép igaz vezetői voltak közöttünk s vezéreivel ünnepelt a nép, holnap kirendelt helytartókat ünnepelik az urak annak a kormánynak, amely virtust csinál abból, hogy a mi ez országban a nemzetre nézve még

erkölcsileg avagy anyagilag értékes és becses, mindent elpusztítson és elveszejtsen.

Szomorubb korszak még nem volt erre a nemzetre. Saját véreink eszeveszett hóhortja végzetes veszedelemmel fenyeget bennünket.

A bihari gárda ide is bevonul s őrszemét helyez el, hogy itt is pusztítson.

Csanádvármegye és Makó város népét még nem tudták megtörni, letörésére most saját legszűkebb iskolájából, a hírhedt Biharból küldi darabontját Tisza.

Am az urak rosszul számífanak. Makó város s Csanádvármegye népe keresztül esett már nagyobb tűzpróbán is, mint amilyen élé most akarják vinni. Átesünk a próbán és átesünk most is. Nem e nép török meg, hanem megtörnek majd azok, akik ellenünk jönnek s ellenünk törnek.

Tengernyi ez a nép, mely itt szabadsága és jogai védelmére kész talpra állani. Lenne bár százszorta erősebb a bihari őrszem s ennek janicsár-hada, mint fővenyszemeket veri vissza őket ez a csendes, de csendességében hatalmasabb tenger.

Rosszul számítanak. Az erőszak mit ellenünk terveznek, itt tehetetlen lesz. Mennél ravaszabb s mennél gonoszabb lesz az ő erőszakuk, a nép ereje annál izzóbb s annál erősebb lesz.

A holnapi naptól — úgy akarják — szűnjön meg a béke ebben a városban s ebben a megyében. Am, ha úgy akarják felvesszük a harcot. E nép harcra fog állani.

Ha nem lehet béke, hát legyen is harc. A mi fegyverünk tiszta, becsületes, erős, a Tisza-gárda középkori fegyverét átette már s szétmállasztja az Elek Pálok sója.

kp.

Makó diadalünnepe.

Justh Gyula beszámolója.

A nemzet vezetői Makón. — Fontos politikai nyilatkozatok — Justh Gyula bejelentette a kiméletlen harcot. — Mellette a nemzet vezetői. — A történelmi osztály s a munkásnép egy táborban. — A beszámoló beszéd. — Károlyi gróf beszéde. — Apponyi Albert gróf beszéde a többi szónokok. — A diszalbum átadása. — A közebed. — Az olvasóköri. — Miért nem jött el Andrássy. — Miért nem megy be az ellenzék a Házba.

Mámoreos diadalünnepet állt tegnap Makó város polgársága. De nem csak Makó városára nézve volt fontos ez a tegnapi nagy nap, melyre egy egész ország figyelt, hanem Magyarország jövő alakulására, a

magyar politikai élet egészséges fejlődésének alapjait is itt Makón rakták le tegnap a nemzet vezetői. Felejthetetlen szép nap volt ez a tegnapi, melyre Makó városa büszke lehet. Méltán büszke, hogy ebből a vá-

rosból indult ki az a fenséges küzdelem, mely visszaadja a dolgozó millióknak hitét és reményét egy szebb jövőbe és a független szabad Magyarországra.

Makó tegnapi nagy napja a magyar nemzet történelmébe kerül. Ettől a naptól lehet számítani majd azt a nagyszerű megújodást, mely a most meginduló nagy küzdelemnek lesz eredménye.

Makó népe hálas a gondviselés iránt, hogy ép falai között hangzottak el a nemzet vezéreinek prófétai ihlettségű szavai, melyek felrázták nemcsak Makó, de az ország népét s csatasorba állítják azon lobogó alá, melyet Makó város nagynevű képviselője dicsőséggel lobogtat.

A tegnapi gyönyörű diadalünnepe mámorítóan szép emléke örökké élni fog a makói nép szívében, lelkében. Majdan késő unokáinknak, kik már a szabad független boldog s megújodott Magyarország polgárai lesznek, büszke önérzéssel fogjuk elmondani, hogy mi ott voltunk Makó piacán akkor, midőn Justh Gyula és a nemzet dicső vezetői megfogadták Isten szabad ege alatt, hogy addig nem nyugosznak, míg vissza nem adják az országot azoknak akiké — a dolgozó millióknak, a népnek.

Makó diadalünnepe.

Justh Gyula történelmi fontosságú beszámolójának gyönyörű idő kedveskedett. Reggel felé ugyan szíftál az eső, de ez kitűnő hatással volt, mert leverte a kiálhatlan port s 9 óra felé már gyönyörűen ragyogott a szép őszi nap bearanyozva sugaraival az ünneplő várost. Már 8 óra tájban hatalmas tömeg verődött össze a városháza előtt, kik a rendezők utasításait várták, hogy az ünnepség rendjét a legcsekélyebb rendtelenség sem zavarja. Az élénk sürgés-forgásban egy-egy buzgó rendező tesz még egy-két intézkedést, majd lassan megindul a néparadat s a hatalmas kocsitábor az állomás felé. Az utmenti házak szépen felváltak virágozva, maga az ujjá festett városháza is gyönyörű zászlódiszben pompázott. Makó polgárai is ünneplőbe öltözve, egy részük a főtérre várta meg a történelmőket, nagy része pedig mint már említettük, csoportosan haladt az állomásra, fogadni Makó nagynevű vendégeit.

Az állomáson.

Az Arad-csanádi vasutak állomásán mind nagyobb nagyobb lett a tömeg. Kevésnel 9 óra után felvultak a legnagyobb rendben a makói szocialisták, lobogóval s jelző táblával. Az állomáson levő tömeg a legnagyobb rendben viselkedett. Bár megfelelő számú rendőr volt kirendelve, dolguk nem igen akad. Szinte bámulatos volt a makói nép csodás fegyelmezettsége, mely ugyszólván magától teremtett rendet.

Bezzeg meglátszott, hogy azok jönnek Makóra, akiket szeretettel s lelkesedéssel vár s nem úgy mint mikor Rényi jött, hogy kordon s a sok rendőr dacára is botrányos jelenetek játszódtak le. Féliz tájon megjöttek a fehérruhás lányok Kiss Magduska és Nagy Mariska vezetésével. Igazán bajos jelenség volt, annyi sok szép leány hófehérben. Mellükön fehér selyem szallag, rajta éljen Justh Gyula felirással.

Justh Gyula érkezése.

Justh Gyulát és a nemzet vezetőit hozó vonat pontosan a menetrend szerint 10 óra 3 perckor robogott be a makói állomásra. Egyszerű éljenzés fogadta a vonatot, melynek második kocsijából a megállás után fűrgén lelépett Justh Gyula, kit a vendégváró makói nép szűnni nem akaró lelkes éljenzéssel fogadott. A vezért láthatólag kellemesen lepte meg az őszinte öröm megnyilvánulása s percekig némán hajlongva fogadta az őszinte szeretet lelkes kitöréseit. Ezalatt egymásután szálltak ki a vasuti kocsiból Apponyi Albert gróf, Károlyi Mihály gróf, Zichy Aladár gróf, Ráth Endre, Barabás Béla, Plathy György orsz. gyűl. képviselők s az aradi és csanádvármegyei községekből jövő küldöttségek, kiket mindannyiokat harsány éljenzéssel fogadott a tömeg.

Justh Gyula üdvözlése.

Most Galambos Ignác dr. Makó város polgármestere lépett Justh Gyula elé s keresetlen őszinte szavakban üdvözölte Justh Gyulát és Makó nagy vendégeit. Justh Gyula a szíves üdvözlést meleg szavakban köszönte meg s ott melegeben ki nyilatkoztatta, hogy visszautasítja azt a vádat, mely utóbbi időben feléje hangzik, hogy ő nem tesz semmit a városért. Első legfőbb teendője ugymond az ország felült voltának rendbehozása, az alkotmány helyreállítása, mert hiszen neveltséges volna, hogy attól a kormánytól mely ellen ő kiméletlen harcot vív, holmi könyöradományok szálnalmas morzsáit kérencsélje Makó városa számára. Ha majd vezértársaival kivívták a nemzet igazát, ha majd el lesznek takarítva a romok, melyet a bitorló hatalom pusztítva előidézett, akkor majd megmutatja, hogy ő ezen városnak igazi hő fia, aki élni s dolgozni akar e városért, mely iránt ő soha el nem muló hálával viseltetik. Justh szavait óriási tetszéssel s lelkesedéssel, éljenezve fogadta a tömeg s mi a legfőbb, amit kellőképpen méltányolni tán nem is lehet, Makó népe megértette képviselőjét s szívébe zárta Justh Gyula szavainak igazságát.

Ezután Szilvássy Lajos ny. pénzügyigazgató lépett Justh Gyula elé s igen szép, formás beszédben, a makói függetlenségi párt nevében

üdvözölte a vezért. Szép, megható jelenet volt, amidőn az ősz szónok rajongó beszéde nyomán mély megindulás vett erőt nemcsak Justh Gyulán, de az összes jelenvotlakon. A bensőségteljes üdvözlésre Justh Gyula meghatottan válaszolt, szívből megköszönve a párt ragaszkodását személye iránt. Majd Kiss Magduska és Nagy Mariska léptek elő a gyönyörű virágcsokorral üdvözölték a nagy vezért. Kiss Magduska ifjú lelkéből keresetlenül, egyszerűen jöttek elő a lelkes, szeretet megható szavai. Alig pár szót mondott, de ez oly végtelenül bájos volt, hogy elragadta magát a vezért is a köszönetképen homlokon csókolt a bájos leánykát. Ezután a kocsikhoz siettek. Justh Gyula az első kocsiba ült. A város kocsija volt ez. Négy gyönyörű paripa volt előbe fogva. Ugy a lovak mint a hintó főnséges virágdiszben pompáztak. Mesterien volt feldisztva. A többi vendégek is kocsiba szálltak s megindult a menet a városba.

Diadalut.

Valóságos diadalut volt Justh Gyula útja. A kocsi csak lassu lépésben haladhatott, mert óriási tömeg vette körül. Tudja Isten, hogy hogyan, mentől tovább haladtak ez a tömeg folyton nőtt. Lelkesen tüntető tömeg volt, melyet a zene hangjai is lelkesítettek. Az utcákon mindenütt egymás hátán állott a nép. Az ablakok tömve lelkes közönséggel, kik zajosán tüntettek a nagy vendégek mellett. Tovább félóránál tartott, míg a lelkes tömeg, majd Justh Gyula és társai beértek a makói főterre, hol a városháza előtt díszes emelvény várta őket. Az emelvény előtt zöld posztóval leborított asztal körül foglaltak helyet a helyi és országos saji képviselői.

Virágosban Justh Gyula.

Alig helyezkedtek el az emelvényen, midőn felelősszerkesztőnk Kiss Pál dr. érces hangon adta tudtul az egybegyűlt tömegnek, hogy Justh Gyula, Makó város nagynevű képviselője beszámolni jött válaszlóának. Rövid, de velős beszédben vázolta a jelen politikai helyzetet, majd felkérte Justh Gyulát beszámoló beszéde elmondására. Justh Gyula előlépett, e pillanatban az emelvény előtt elhelyezkedt fehérruhás leánykák számszerint százhuszonhárom valóságos virágzóport zúdítottak a szeretett képviselőre. Percekig tartott a szeretet eme spontán megnyilvánulása. S Justh Gyula mélyen megindulva állott Makó népe előtt. Szívéig meghatotta az a nagy szeretet mely minden alkalommal nagyobb s nagyobb méretekben s bensőségteljesbeben nyilvánul meg, valahányszor szeretett alakja az ő hű makói népe között megjelenik.

Justh Gyula beszámoló.

Ezután hozzáfogott Justh Gyula történelmi fontosságú beszámoló beszéde elmondásához. Érces megszede hallható hangon mondotta el nagyfontosságú nyilatkozatait, melyek irányt s utat mutatnak a jövő politikai alakulást illetőleg. A egyszerű beszédet itt adjuk:

Justh Gyula megköszönte az üdvözlést. Erőt akar itt meríteni, hogy a mai jogtíró rendszer ellen folytathassa küzdelmet. A mai gyűlés egyik célja a csanádmezei függetlenségi párt szervezése. Szükség van az ellenzék tömörítésére.

Az ellenzéknek küzdenie kell és addig békét nem köthet, míg az alkotmány és közsabadság hőhérai nem lakolnak, mi az általános, titkos választói jogot meg nem valósítják. Alaptalan, hogy személyes hajszát indítanak Tisza ellen. Ez távol áll az ellenzékétől, azokat a cselekedeteket üldözik melyek Tisza és a munkapárt uralmával függnek össze. Kérdezi, hogy jöhet Lukács után Tisza, a ki pártjának szellemi vezére, a ki nélkül most semmi sem történik. Tisza is megérdemli, hogy számbűzessék legalább a nemzet szívéből. (Abcug Tisza! — kiáltották a közönség szélső részén.) Tisza azonosította magát Lukáccsal, tehát neki is buknia kellett volna. Tisza alatt is üldözik az ellenzékét, mutatják a bihari és aradi választások. A választások után pedig a rémuralom van. A bihari szolgabírák garázdálkodnak és ezért nem bűnhődés, hanem jutalom éri őket, miképp Tiszát is megjutalmazták. Veszedelem a mai rendszer, mindazonáltal sokan támogatják, csak hogy egyénileg érvényesülhessenek. Osztályérdeket és pártérdeket hajszolnak most a választói jogi és parlamenti örségig, nem pedig a nép és nemzet érdekeit. A közigazgatást államosítják és új kerületi beosztást csinálnak, csak hogy több mungó legyen.

A közigazgatás államosítására nincs szükség, mert a királyi jogok növelése veszedelem lenne. A virilizmust el kell törölni Tisza szerint a parlamenti örség nem jelenik meg a Házban, ha az ellenzék nem trombitál. De hiszen az ellenzék azért trombitál, mert Tisza megsértette a házszabályokat. Inkább tetszett volna talán Tiszának, ha trombitálás, turbulencia helyett sortűzet adott volna az ellenzék? Ha az ellenzék némán tőrte volna a házszabálysértést, akkor ki kellett volna őket korbácsolni. Ha alkotmányos új kormány jön, akkor nem lesz trombitálás. A béke, föltételeit már megállapította az ellenzék. A leg helyesebb volna a Házat főszerelni s új választást elrendelni. Kint legutóbb, hogy Tisza ha kell megpumpolja Kristóffykat is! Csak pénz legyen, mert a pénznek nincs szaga. Kompromisszumot kötni nem lehet, mert Tiszákkal nem lehet békülni.

A függetlenségi pártok Irányi programja alapján egyesültek. A függetlenségi párt kormányképtelensége csak látszat. Oka ennek a látszatnak, hogy nincs kitarítás, okai a renegátok, akik Bécsbe szaladnak s föllel kínálkoznak. Valóságos licitálás folyik föllel a hatalomért. A béke ára: a jogrend helyreállítása, a kormány eltávolítás és az általános titkos választójog megalkotása. Andrassy pártalakítását csak örömmel veheti, mert reméli, hogy a hatvanhetes táborból annyit verbuvál, hogy többségre juthat. Andrassy programjának kilenczted része azonos a függetlenségi pártéval, de a függetlenségi pártot főnn kell tartani. Nem nyugosznak addig, míg panamistákat, jogrombolókat ki nem irtják. Jönnie kell a megtorlásnak, mely a rémuralmat megszünteti. Az ellenzék teljesíteni fogja a képviselőházban is kötelességét.

Károlyi gróf beszéde.

Másfél éve, hogy abnormis az élet, holott sohasem volt nagyobb

szükség a békére, mint most. A munkapárt azonban semmivel sem törődik, csak a pártkasszával. Ha űres is az államkincstár, a fő, hogy a pártkassa tele legyen. A privát haszon és a panama a fődolog. Hédeváry gróf a korrupció ellen való hadjáratot kicsinyes eszközök tartja. A munkapárt elnöke méltó pártjánoz. Kristóffy leleplezte Tiszát. Tisza 1905 ben a saját nevére vett föl pénzt a választásra, de Fejérváryékkal fizettette ki. A lényeges itt az, hogy egy pártvezér a bukása után attól a kormánytól kért pénzt, melyet a fórumon megbélyegzett. Feilitzsch báró darabont minisztert Tisza a munkapártból kitessekte, de a Fejérváry-kormány pénzt elfogadta. Az ellenzék parlamenti taktikája ne agassza a választókat. Türeleme kér. A taktika mindig változik, azért taktika, hogy most milyen lesz, még nem tudják. Örül Andrassy pártalakításának, mert erősíti a közös rohamot a kormány ellen. Andrassyékkal együtt akar küzdeni.

Apponyi Albert gróf beszéde.

A mai összejövetelen két gondolat domborodik ki. Az első gondolat, hogy az összes ellenzék pártoknak együtt kell és együtt fognak küzdeni. Azért jöttek ide az ellenzék vezeterei, mert mindig ösztöntek voltak egymáshoz. Akkor is mikor nézeteik eltértek egymástól, most is, mikor egyetértenek. A másik gondolat: a függetlenségi párt kiépítése, megerősítése. A nemzeti lét egyik föltétele, főtartani az ideált, a függetlenségi programot. Most minden és mindenki az államtól függ. Ez másképp lesz, ha sz önálló vámtérületet és az önálló bankot megalkotják. Nálunk minden új katonai törvény egy politikai katasztrófa, holott a magyar nép is hazafias és kívánja a védelem biztonságát, de a népelke megoszlik, mert nemzeti érzéseivel nem törődnek. Nem máról holnapra, hanem mindenkorra kell gondoskodni a védőerőről és pedig olyképp, hogy a kulturális és gazdasági életet meg ne csorbítsák a hadsereg követelményeiért. A pártkassa dolgát Lukács csinálta, de Tisza rosszabban tett, mint Lukács, mert nem engedte, hogy a munkapárt lelkiismerete fölszólaljon. E rendszerrel nincs kibékülés, se kompromisszum, hanem harc a létörésig.

A többi szónokok.

Zichy Aladár gróf szerint most az egész ellenzéknek egy táborban van helye. Ezért jött ide. Üdvözli az Andrassy pártot. Az ellenzék együtt fog harcolni vele.

Bokányi Dezső szocialista vezér és Jászi Oszkár dr., a Választójogi Liga küldöttje beszélt még a kormány és a katonai követelések ellen Apáthy István egyetemi tanár a kolozsváriak nevében üdvözölte a makóiakat. Még az üdvözléseket olvasták föl és Justh javaslatára Kossuth Ferencet üdvözölték, mire a gyűlés véget ért.

A diszalbum átadása.

A beszámoló beszéde s a vezérférfiak beszédeinek elhangzása után átadták Justh Gyulának a diszalbumot, mely Justh Gyulának meganyi ezerlekes hive a függetlenségi eszmék bátor és igaz harcosainak aláírásával volt ellátva. Vaskos kötet ez. Telve aláírásokkal. Becsületes igaz s Justh Gyulát a rajongásig szerető makói népnek tiszta szívből jövő hódolatnyil-

vánulása volt ez, melyet Justh könynyekig meghatva köszönt meg.

A közebéd.

Az elhangzott lelkesítő hazafias beszédek után egy szép nap emelkével távozott el a piactérről az óriási közönség, mely Justh Gyula beszámolójának, nemkülönben a vele Makóra jött politikai vezérek beszédeinek meghallgatása végett ott összegyűlt.

Sokan a Koronában gyűltek össze az ez alkalomból rendezett közebéden, melyen részt vettek számosan a vidékről jött küldöttségek tagjai közül, mert képviseltette magát minden községe a megyének. Volt küldöttség Aradról, Hmvasárhelyről, Orosházáról, Mindszentről stb. A közebéden mintegy háromszázan vettek részt. Mem szűkölködött a közebéd hazafias pohárköszöntőkben sem. Az első pohárköszöntőt Justh Gyula mondta Apponyi Albert grófra, ki viszont Justh Gyulát köszöntötte fel remek beszédben. Majd Károlyi Mihály gróf emlékedett fel szólásra és beszédeben Justh Gyulát és Apponyit éltette. Barabás Béla azok egészségére üritette poharát, kik a demokratikus alapokon nyugvó Magyarország kivívásáért küzdenek. Dózsa Imre, dr. Apáthy István kolozsvári egyetemi tanár és nejét éltette. Volt még több pohárköszöntő is, melyek után az asztaltársaság a legjobb hangulatban oszlott szét.

Az olvasókörökben.

A közebéd után Justh Gyula és Károlyi Mihály gróf meglátogatták a függetlenségi és 48-as olvasóköröket, hol az egybegyűlt tagok a legnagyobb óvációkkal fogadták a népszerű vezéreket. Különösen fényes volt az ünnepség az első kerületi olvasókörben, hol megjelent Apponyi Albert gróf is.

A vezérek minden körben beszédet tartottak és elbeszélgettek a kör tagjaival. Justh Gyula, Apponyi Albert és Károlyi Mihály az éjjelt Makón töltötték és ma reggel utaztak fel Budapestre.

Miért nem jött el Andrassy.

Általános feltűnést keltett, hogy Andrassy gróf nem jött el a beszámolóra. Erre nézve Justh Gyula következköket nyilatkozta.

— Kérem, úgy látszik, félreértés történt. A lapok közölték azt a hírt, hogy Andrassy eljőn Makóra a beszámolóra s e hirre vonatkozólag cáfolat nem jelent meg. Erre én levélben megírtam Andrassynek, hogy örömmel fogadom ezt a hírt és hogy szívesen látom nálam Tornyan, ahonnan aztán együtt mehetünk reggel Makóra. Ezt a levelet elküldöttem Andrassy budapesti címére, lehet hogy a levél még most is ott van budai palotájában. Mivel levelemre választ nem kaptam, sem pedig a lapokban nem volt megcáfolva az a hír, hogy Andrassy hozzám érkezik sőt az összes lapok napokon keresztül mint befejezett ténny tárgyalják ezt a látogatást, eszembe sem jutott kételkedni a hír valódiságában és természetesen vártam Andrassyt.

Az alkotmánypárt köréből úgy értesülünk, hogy gróf Andrassy Gyula sem a tornyai találkozásról sem a lapok közléséről nem tudott, mert a havasokra nem vitték utána a postát. Így nem kaphatta meg Justh Gyula levelét sem.

Feltűnést keltett, hogy a makói beszámolón az alkotmánypárt egyáltalán nem volt képviselve.

Frre nézve azt mondják az alkotmánypártban, hogy a beszámolóra a népgyűlés rendezőségétől valószínűleg véletlenségből nem kaptak meghívót.

Miért nem megy be az ellenzék a Házbába?

A harmadik kerületi függetlenségi kör ülésén a legfontosabb politikai nyilatkozat történt, mely élénken megvilágítja azt a sokak előtt érthetetlen, de minden függetlenségi érzelmi ember előtt érthető dolgot, azt ugyanis, hogy miért nem megy be az ellenzék a képviselőházba s miért nem vesz részt a tanácskozásokon. Ezt a nagyon érdekes kérdést három szempontból világította meg Apponyi Albert gróf az érdeklődő halgatóság előtt következőkben.

Azon kezdte Apponyi gróf nagyhatalú beszédét, hogy ők maguk is érzik azt a visszaszűkített országos részéről abban a kérdésben, hogy az ellenzék miért nem megy be a képviselőházba! Egyszer s mindentörre minden ketelyt elakar oszlatni e kérdésben, három olyan megdöntetlen szempontot vesz tekintetbe melyeknek mindegyike lehetetlenné teszi az ellenzék részére, hogy bemerjen a képviselőházba.

Az első szempont az, hogy június 4-én oly szörnyű házszabály-sértés történt, hogy azt nem is lehetett letagadni vagy szűkíteni. Egyik legbecsesebb alkotmánybiztosítékunkat a házszabályokat a legdurvábban megsértették. Maga a többség is bevallotta ezt s csak azzal mentette, hogy ezt a büntetést követte el azért mert kényesítő szükség készített arra. Ha ezt vallja a többség s ha ez az elv megállt, ugy a jövőben a mai vagy más többség szerint mindig előfordulhat egy ilyen szükségesség. Mihelyt a jogszabály ugymond Apponyi nem abszolút törvény, akkor az önkény mindig módot talál arra, hogy önző hatalmi céljai szolgálatába állítsa. Ha ezt a felfogást magunkévá tennők ugy beállana a legnagyobb jogbizonytalanság aminél nagyobb veszedelem egy nemzet életében el sem képzelhető.

Második okul felemítette Apponyi gróf az új házszabályokat, melyeket a többség teljesen törvénytelenül alkotott meg, s melyeket az ellenzék, de egyáltalában jó érzésű politikusi érvényeseknek egyáltalában el nem ismerhet. Most ugy áll a helyzet, hogy képviselői kötelességüket nem teljesíthetik a törvénytelen s érvénytelen új házszabályok mellett, de még a durván megsértett régi házszabályok mellett sem, mely sérelem-reparálása érdekében mi sem történt s melynek védelmében fegyveres vad erőszak fordult ellenük.

Harmadik és legcsattanósabb érve Apponyi grófnak az volt a házból való távolmaradást illetőleg, hogy a képviselőház többsége oly jogokat veit igénybe melyet még egy legitim, tehát törvényes többség sem mert volna soha. Egy olyan többséggel mely szentesítette a legdurvább erőszakot s melynek kezei keze a legerkölcstelenebb, az együttműködés lehetetlen. A mai többség nélkülöz minden erkölcsi alapot.

Elmondta ugyanis Apponyi, hogy mindaddig míg a jelenlegi többség erkölcstelen keletkezésére a bíróság ítélete rá nem világított, mindaddig a többség mende-mond-

dáknak nevezhetné azokat a szédtőben becsstelen panama híreszteléseket melyeket keletkezéséről országoszerite nyíltan hirdettek. Amde a Dész-Lukács per eldölte után, a többségnek magába kellett volna szállni s valami utat módot keresni, hogy ha nem is rögtön feloszolják, de valami módon előkészítse egy tisztességes eszközökkel megválasztandó többség becsstelen parlamenti munkálkodását.

Kérdi tehát Apponyi gróf mondja meg az ország józanul ítélő közönsége vajjon lehetséges e az együttműködés az ilyen többséggel anélkül, hogy a többség bűneinek részesevé ne váljunk. A függetlenségi párt s az ellenzék részéről ez erkölcsi lehetetlenség.

Apponyi gróf nagyhatalú fejtegetéseit az egybegyűlt közönség óriási lelkesedéssel és tetszéssel fogadta.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár október 7. Kedd Róm. kath. Szeorgiusz Protestáns Szeorgiusz Gör. kel. szeptember 23. Nap két 5 óra 54percór, nyugaszik 5 óra 46 percór.

Időjárás. A budapesti meteorológiai jelentése szerint a következő időjárás várható. Lényegtelen hőváltozás, helyenkint eső várható. Sürögnyprognózis: Enyha, sok helyütt csapadék. Déli hőmérséklet: 17-8 C.

A gyümölcsstermelők figyelmébe. A miniszternek a vérteti írtása ügyében kiadott rendelete értelmében Makóváros rendőrkapitányi hivatala felhívja a szőlő s gyümölcskerttulajdonosokat, hogy gyümölcsfaikon netán mutatkozó vérteti írtását haladéktalanul foganatosítsák és e hó 31-ére az írtást haladéktalanul fejezzék be, mivel a mulasztókat az említett rendelet értelmében szigorúan büntetik.

Állatdíjazás Makón. A csanádmezei gazdasági egyesület e hó 26-án a vásártéren tenyészállatdíjazással egybekötött állatvásárt tart.

A konok perlekedő. Szabó János földesúri lakos képtelen perével már sok dolgot adott az ügyvédeknek, de azonkívül, hogy konok perlekedő híreben áll egyuttal igen türelmetlen természetű is. Tegnap délelőt megjelent Dózsa Simon dr. ügyvéd lakásán es ott egy képtelen perével alkalmatlanokodott, zót durván viselte magát, miért rendőrral kellett eltávolítani.

A vasárnap részegjei. Görbe János nadszamos tegnap a Prófta kávéházban botrányos részeg állapotban egyik vendég ruháját tépte es több helyen el is szakította. A rendőrt pedig — ki őt igazolásra szólította fel — az utcán megtámadta s megütötte. A garázda részeg a rendőrök bekísérték es elene megindult az eljárás. Csaknem hasonló a másik eset is. — Ez esetben is az ital játszotta a főszerepet. Szántó Pál napszamos, munkásházi lakos es Szántó István bogárzói tanyai lakos tegnap ittas állapotban a Lehel-utcában összeveszték, egymást a földhöz verték. Szántó Pál a rendőr felhívására megtagadta az engedelmisséget, miért az eljárást vele szemben meg kellett indítani.

Gazdátlan tárgyak. Makóváros rendőrkapitányi hivatalánál 2 darab kulcsot őriznek gazdátlanul. A kulcsokat tulajdonosa a hivatalos órák alatt veheti át.

Anyakönyvi hírek. Házasságra jelentkeztek: Pirooska János Pető Margittal, Szalma József Hajnal Veronkával, Zooskár János Vajnai Juliannával. Házasságot kötöttek: Dobsa Sándor Igaz Erzsébettel. Elhaltak: Galamb Gizella Csikós Pálné 39 éves, Rosenberg Antonia Özv. Lövinger Jakabné 77. éves, Felberbauer Károly 4 hónapos, Ramotai Lajos 5 hónapos Nagy Julianna Gera Istvánné 65 éves, Báló János 60 éves, Truc János 60 éves, Kohajda Julianna 24 éves Böngyik Rozália 10 éves korában.

Legfinomabb, elszakíthatatlan francia „Mim“ férfi gummi óvszer 1 tuczat 2 korona 50 fillér, 2 tuczat 4 korona 50 fillér, 3 tuczat 6 korona. Portó 30 fillér.

„Hez“, Budapest, VIII. Kőfaragó-utca 7. Diszkrét szétküldés.

A MAKÓI PIACRÓL.

Az árak változatlanok.

Dacára annak, hogy a gazdálkodó osztály nagy munkája még nem ért teljesen véget, az utóbbi piacok azonban már lassan-lassan népszerűbbekké lesznek. Még sok felé javában folyik a kukoricát es es a szüretelés ennek dacára a tegnapi hetipiac igen népes volt. Különösen sok kukorica került a piacra Volt azonban kellő mennyiségben buza is valamint hagyma es zöldség.

Nem volt tehát hiány a tegnapi piacon semmiféle áruban. Csak egy nem volt kedvező. Az árak ugyszólván csaknem minden áruban egy állapotban vannak, már több mint tíz napja nincs semmiféle árváltozás. A tegnapi piacon a buza óriási kínálat mellett 19 korona 40, 19 korona 60 fillérért kelt. Ami pedig a budapesti árat illeti, ott sem volt a mult napokhoz képest semmiféle áromelkedés, mert a buzának métermázsája Budapesten is 21 korona 60 fillérért kelt.

A piacra felhozott óriási mennyiségű kukoricának nem igen voltvevője. Métermázsája 5 korona 60 fillérért kelt. Csak néhány kicsi szebb kukorica volt olyan, melynek métermázsájáért 6 koronát is fizettek.

A vöröshagymapiac is élettelen volt. Métermázsájának ára 2 korona 80 fillértől 3 koronáig ment es még e mellett a silány ár mellett sem azadt rá vevő.

A fokhagyma valamivel keresettebb áru volt es ennek métermázsájáért most is fizettek 30 koronát. Általában a hagymapiac nem olyan ez évben nálunk, mint azt várták. Különösen a vöröshagymának alacsony ára hat kellemetlenül a sok költséget befektető es semmiféle fáradságot nem kímélő termelőre.

A makói feleségnyuzó birái előtt.

A Hnatyuk-pörben kitűzték a második főtárgyalást.

A feleségnyuzó makói péksegéd Hnatyuk Ignác neve utoljára akkor szerepelt a lapok hasábjain, amikor a szegedi törvényszék harmadik büntetőtanácsa előtt állt személyes szabadság megsértése büntetvével vádoltnak. Szeptember tizenhatodikán volt ez, de a ravasz Hnatyuk a tárgyalásra nem hozta el a feleségét, akivel a szörnyű eset óta hibéküit es boldogan él Szabadkán. Ezért bizonytalan időre elnapolták a tárgyalást.

Szombaton Rigó Endre dr. főtárgyalási elnök, aki a Hnatyuk-pört három héttel ezelőt is tárgyalni akarta, kitűzte a főtárgyalást a

szenzációs ügyben, még pedig október huszonnyolcadikára. A főtárgyalás kitűzéséről az elnök idézőlevél útján értesítette a Hnatyuk házaspárt es így a huszonnyolcadiki tárgyaláson megjelenik Hnatyuk Ignác született Fuszko Rozál is, a félig megnyuzott, de folyógyult feleség. Idézőlevelet kap még a csábitó, Hirschl Fülöp makói halkereskedő, aki most irigy szemmel nézi, hogy Fuszko Rozália újból Hnatyuk Ignác élete párja.

Még egy érdekes mozzanata lesz a Hnatyuk-pör második tárgyalásának. Hnatyuk Ignác az első tárgyaláson — mint megirtuk — védőügyvéd nélkül jelent meg. Hetikén monodta, hogy neki nem kell fiskális.

Ugy látszik azonban a feleségnyuzó több mégis meggondolta a dolgot, védőt választott. A napokban Szegeden járt es fölkereste Rózsa Andor dr.-t, megbizta a védelmével. A második tárgyaláson tehát Hnatyuk Ignác vádolt védőügyvéddel jelenik meg csak azért is, hogy megmutassa Hirschl Fülöpnek, a „halemberek“, hogy ő ki tudja huzni magát a csávából, ha már egyszer belekerült egy kis feleségnyuzás révén.

Vigyázat

répa- és tökvágó

gépek vásárlásánál!

Pontosan megfelelő kapható

Halász Á.

gépraktárában Kossuth-u. 11.
(Városi mázsaház mellett.)

Táncitanítási felhívás.

Az Érdeky tánciskolában az őszi táncanfolya n f. évi október hó 20-án kezdődik.

Ez uton értesítetnek az igen tisztelt szülők es a tánckedvelő ifuság, hogy ezen a táncanfolyamon az eddigi táncokon kívül a legujabb táncok is, mint Boston, Two-Steep (tustep) taníttatni fognak. A beiratások már megkezdődtek.

ÉRTESETÉS.

Ezton értesítet hölgyközönséget, hogy feleségem Bécsből hazaérkezett, ahol francia ruhák szabását es készitési módját tanulmányozta, miáltal abba a kellemes helyzetbe vagyok, hogy ugy az angol, mint a francia ruhákat a legujabb divat szerint felelősség mellett a következő olcsó árakon készithetek: Kosztülmöket 15 koronától. Utcai ruhákat 8 koronától. Menyasszonyi ruhákat 12 koronától. Aljakat 4 koronától. Bluzokat 2 koronától. Tessék próbarendelést tenni! Szives pártfogást kér

Katona, nőiszabó (Stenczyk-ház, a városházával szemben). Varró- es tanulóányok felvétetnek.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(196)

35. fejezet.

A fogadtatás.

Majd megtanítom én a nyomorult kutyát! Két hétig felváltva egyik nap heringet másik nap vizet kap! Aztán másképen folytatjuk, szolgáljon például a többi raboknak, hogy soha eszükbe ne jusson a szökés!... Vigyék!...

Halmi Béla kissé elkomorodott. — Hm, gondolta, ezek sanyargatni akarnak! Az a főbírtokos, ki rávett erre a szerepre megígérte, hogy gondoskodik külön élelmezésről. A ki ötvenezer forintot fizetni tudott, az élelmezéséről is gondoskodni fog. Uramfia! A szinpadon nem kopláltam? Többször játszottam úres hassal a szerepemet, mint jóllakva!

Halmi Bélát leveztették az egyesbe. Az örök löktek, rántottak rajta egyet egyet, mindegyik szerette volna rajta bosszúját kitölteni.

Halmi Béla nagy megadással tűrte a lökdöéseket, de még a megvasalást is.

— Mindezt a Korbay nevében töröm, susogta magában. Az én becsületes nevem alatt nagyobb megaláztatásokat is el kellett szenvednem, például olyankor, mikor a pinczérnek egy adag leves vagy egy kis kávé miatt könyörögni kellett. A fegyházigazgató és személynének dühbe elműlik és — a rabnak sokkal jobb sorsa van, mint a magyar vidéki színésznek!

A fegyházigazgató repeső szívvel ült íróasztalához és a szélrózsa minden irányába megtávirózta, hogy Korbay, a halottrabló milliomos megkerült, ismét börtönben ül és dupla őrszemélyzet őrizi.

A minisztérium dorgáló leiratára pedig terjedelmesen válaszolt.

Igy került egy egészen idegen ember Korbay helyett a tömlőcbe.

A halottrabló milliomos a reá vonatkozó híreket fényesen berendezett József-körúti palotájában ol-

vasta, a kanapén végig nyújtózva csibukszó mellett.

— Édes Arthur, mondotta Tekla grófkisasszony Korbaynak, most már szabad vagy, nem keresnek. Menjünk el Budapestről, éljünk külföldön addig, míg megesküdhetünk. Külföldre elvihatom atyámat is, míg itt ő nélküle kellene lenni és ezzel megölném az öreget.

— Örömmel mennék, viszonzá Korbay, de most még nagyobb rab vagyok, mint Baranyaváron voltam. Azok tartanak fogva, kik kiszabadításom körül fáradoztak és a kik e kényelmes palotát veették számomra s gondoskodnak arról, hogy grófi módon élhessünk. Ezeknek az embereknek bizonyos viszonzásokat kell teljesítenem, sokat, nagyon sokat várnak tőlem, tehát köve vagyok. Közös sorsunk tehát: rabság egy szép kálizkában! Te csak este jöhetsz velem sétálni, s négy éven át, míg ugyanis a helyettem ülő Halmi ki nem eresztik, nyilvános helyen nem jelenhetsz meg. Az elhagyott társaságért — szerelmünknek kell kárpótlást nyújtani. Szeress! Én szeretni foglak és iparkodom enyhíteni fogságodat...

(Folyt. köv.)

Délmagyarországi Örző és Biztonsági vállalat

Elvállal házak, üzletek, ipartelepek s egyéb ingatlanok őrzését, vagy bezárását. Kérjen ismertető leírást.

Ideiglenes iroda Dessoewy-tér 29. sz. Értekezni lehet délután 1-3 óráig.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, pipe eszappan, kozmetikai, arc- és kézápolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikába vágó cikkeit a legjobból a legjobbakat elősőbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent „ILLATSZER ÉS HÁZTARTÁSI ÉRTESÍTŐNKET” melyet ingyen és bérmentve küld!

„HEZ” illatszer- és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben Budapest, VIII., Kőfaragó-utca 7. sz.

Megszabadulhat agondoktól!

Ha egy szórakoztató hangszert hozat WAGNER, HANGSZER-KIRÁLY től Budapest, József-körút 15. (Telefon.) Hegedű 16 darab felszereléssel 12 kor. Fúvósok, billentyűkkel 16 korona. Amerikai Gítár citera, kottákkal 16 kor. Családi hangverseny harmonika 16 kor. Mandolin vagy Guitár 16 korona. Ébenta fuvola I. minőségű 16 korona. A milánói párisi és londoni kiállításán aranyérem és érdemkeresztet kitüntette.

Javítási szakműhelyek! Fényképes hangjegyzék ingyen! Övös! Ügyeljünk a „WAGNER” névre és 15-ös házszámra.

ÉRTESÍTÉS.

Saját termésű fehér és siller xx xx xx xx xx

HOMOKI BORT,

ugyszintén saját főzésű

TÖRKÖLY és SZILVA pálinkát, édes italokat és erős RUMOT teához literenként kimérve, házhoz szállítva olcsóért árusítom. BARANYAI JÁNOS, Szegedl-utca.

Fontos értesítés! Tisztelettel értesítjük a nb. közönséget, hogy emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolítása céljából kénytelenek voltunk tetszőlegesen megnagyobbítani áthelyezni: Budapest, VIII., Kőfaragó-u. 7. sz. alá, ahol ezentul mindennemű szakmánkba vágó igényeket továbbra is a legkifogástalanabbul elégíthetünk ki.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket i. t. vevőközönségünk b. pártfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezentul minden hónapban egy ingyen bevásárlási napot rendezünk. Ingyen nap feltevéleit itt részletezni helyszüke miatt nem lehet, kegyeskedjék erre vonatkozó részletes körlevelünkért kőzni, melyet a most megjelent 24 oldalas illatszer és háztartási értesítőnkkel együtt kívánatra bárhová ingyen és bérmentve megküldünk. Cimünk: Parfumerie „H E Z” illatszerár és háztartási cikkek szaküzlete Budapest, VIII., Kőfaragó utca 7. szám.

Őszi és téli divat ujdonságok!

Női és leányka kosztü-mök, színes raglánok, plüsch- és bársony kabátok, pongyolák, aljak, bluzok, selyem, glott és lüszter alsók, leány és női fehérneműk minden igényt kielégítő választékban raktárra érkeztek.

Eredeti párisi női kalapok.

Alakításokat jutányosan vállalunk.

Gyáscikkekben óriási választék!

Pártos E. és Társa

nagy női felöltők áruházában MAKÓN, Főtér Otthon-kávéház mellett.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszerárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN, Budapest, VIII. ker. Szigetvári-u 16. sz.

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség. :-:-

Nyomatott a „Makói Független Ujság” villanyerős berendezett műintézetében Makón.